

Передплата на „Буковину“

платна в Чернівцях:

в Австро-Угорщині: на цілий рік 24 кор., на пів року 12 кор., на чверть року 6 кор., на місяць 2 кор.

в Росії: на цілий рік 12 карбованців, на пів року 6 карб.

в інших державах: на цілий рік 40 фр., на пів року 20 франків.

Для міщан і селян буде виходити „Буковина“ раз на тиждень під неділю і конштувати буде на цілий рік 4 К., на пів року 2 К., на чверть року 1 К.

Поодиноким число 10 сотинів.

Оголошення конштують по 10 сотинів від одностипальної стрічки або 10 місяці дрібним друком (петит). При кількоразових або при річних замовленнях значний опуст.

БУКОВИНА

Орган української поступової партії на Буковині,

виходить що дня крім неділей і свят.

Редакція, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровича число 2.

Число телефону 176.

Адрес для телеграмів: „Буковина“, Чернівці.

В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 10—11. рано і 2.—3. пополудни крім неділей і свят.

Надіслане по 40 сот. від стрічки, при частійших замовленнях відповідний рабат. Реєлямації неопечатані вільні від порта. Рукописи звертає редакція лише за попереднім застереженням і залученем поштової належності.

Циркулярі яко прилоги конштують по 2, 3 і 4 сотинки від штуки.

Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Записки.

„Czern. Allg. Ztg.“ любить при кожній нагоді, як лише вишине на верх яка українська справа чи на Буковині чи в Галичині, забирати слово і з видом непомилкового знатока кидати судами сюди й туди, давати нам ласкаві ради і напимненія то-що. Поблажлива „прихильність“, з якою вона при тім трактує нас і наші справи, робить тим кмітійше вражінє, що звичайно іде в парі з повним незнанєм наших змагань і відносин. Нам приходило ся вже кілька разів звертати редакції увагу на сі хиби; чи з успіхом, сумніваємо ся. Нині для відміни маємо до поважаної редакції инакше питанє: чому в одній справі, що дотикає нашого життя але не лишень ширшого інтересу, редакція так уперто мовчить? Кажемо виразно: нам і не в голові приписувати редакторам „Czern. Allg. Ztg.“, коли і про що вони мають відзивати ся. Ми лише хочемо висловити своє здивованє, чому вони, що нераз про далеко дрібніші справи розписують ся широко, не згадають ні слівцем про події останних днів, хоч здасть ся нам — повинні були згадати.

Маємо на думці путешествіє Богатірца в Петербург. Про се писало ся і в нас, писало ся і в деяких німецьких газетах, тільки „Czern. Allg. Ztg.“ якби води в рот набрала. А прецінь така річ цікава, вже сама собою знаменна для напрямку політичної діяльності наших москвофілів тим більше, що коментована як не мож ліпше автентичним звітом із бесід Богатірца. Але „Czern. Allg. Ztg.“ ані слова. Про відчит Йорби, про его полеміку з п. Белегардом писала багато і широко, про Богатірца не згадувала, хоч його справа без

порівняннє більшого значіння. Чому? Чи з приязни? Чи п. Менцель не хоче робити прикrostи о. Богатірцеві, чи може нічо не має сказати проти його курсу *

Здавалоб ся, що бодай тепер, коли учительський закон вже санкціоновано, „V. f. L. Z.“ оставить в супокою наших послів.

Отже ні. П. Кисанович так привик до їздженнє по наших послах, що не може подарувати і сеї нагоди, аби бодай кількома словами не зганьбити ненависного Стоцького і Василька. Так і видко: тому чоловікови майже жаль, що учительську справу полагоджено остаточно, бо з нею відпадає материал до напастий на українських послів. Але ми не сумніваємо ся, що п. Кисанович найде собі новий. Такий чоловік, що тим живє, мусить найти. І нехай, Кисанович дійшов уже до тої точки „розвитку“, де ніхто йому, а може й він сам собі не вірить...

При вчерашних виборах до ради міської з Рошу-Манастериск вийшли християнсько-соціалні кандидати Дучек і Скалат, одержавши по 335 голосів. Німецько-національні контр-кандидати Гак і Голіцький одержали по 132 голоси. Причина такого вислїду лежить по трохи в тім, що німець і націонали не розвинули в час належної агітації тай до самих виборів їх сторонники приходили якось поволи і недбало, але головно в тім, що передміські шваби стоять ще неподілено під впливом польських ксьондзів, котрі очевидно не мають ніякого інтересу в німецько-національних кандидатурах. Завинили тут чимало і самі німецькі націонали, котрі уважаючи сей округ своїм станом поси-

дана, поставили обох кандидатів Німців, хоч в окрузі чимало Румунів; коли-б поставили були кандидатуру одного Румуна, можна-б було вибрати обох національних радних. Завважуємо врешті, що кандидати на передмістях не є офіційними кандидатами коаліції.

Нове хлополопство „самопомощь рольніча“.

Галичина набирає від якогось часу слави товариствами для туманення людей на більшу міру, і годі далі зрозуміти, як такі річи можливі в упорядкованій державі. Хліборобам — в значній мірі і буковинським, — добре знані ті галицькі банки (прим. Львівський міський, „Заволічковий“ і пр.) що здерли в найбезправнійший спосіб тисячі з наших селян, що були з гори призначені на певний копець, вели ся як попало, — ну і падали руйнуючи свої жертви: непорядних мужиків. Тепер знов подібна річ: товариство для асекурації худоби: „самопомощь рольніча“ у Львові — упало — забравши тільки з Буковини около 25.000 корон, які пропали, очевидно безповоротно. Нам годі сего діла поминути без замітки. Бо коли в Кіцмані по довгих трудах і заходах (головно д. Е. Жуковского, директора рільничої школи, С. Сінгалевича, ветеринара, таї правника І. Стрийського) подали до затвердження статути для безпеки худоби, то краве правительство відкинуло їх з тим, що 1. до затвердження компетентне тільки міністерство, а 2. основателі мусіли би зложити основний капітал. А щож „самопомощь“? Затвердило єї не міністерство, тільки намісництво Галичини до ч. 57226/07, — а заложили се товариство люди, що з рільництвом взагалі нічого не мають: урядники поштові, желізничі, одна учителька і т. и., а капіталу нікому і не снило ся зложити! Ба що більше, тов глузує прямо з членів, залучаючи в § 13 статута, що „то—во виплачує членам своїм відшкодованє, о скілько на то фонди то—ва позволять“... а дальше

И. Ж'а.

Значінє ідеї солідарности в економічній програмі.

переклав Фр. Коковський.

Пани Люди*) з мого покоління, ті котрі яких двадцять п'ять літ тому оплескували ще студентами виклади Лябулея і статі Прево-Парадоля, тямлять, яку силу мало в тих часах слово „Свобода“ та якого значіння йому приписувано. Слово се вистарчало за все, було відповідю на все, оправдувало все, а у всіх дискусиях було „крайнім словом“, по яким більше нічого не можна сказати. Але від кількох літ слабе сила того звука, як слабнуть джожаня дзвона в міру, як віддаємо ся від берега. В міру того, як зближаємо ся до кінця теперішнього столітя, чути звук иньшого слова, яке наповняє повітря щораз сильнішим джожанєм, повтарає ся щораз частійше, майже оглушує нас. Се слово солідарність. Воно тепер у всіх промовах, маніфестаціях, циркулярах стає тим крайнім словом, яке все в собі заключає.

*) Отсей відчит титав К. Жід (Gide) „Cercle des Etudiants protestants de Paris“ в марті 1893 р. та оголосив друком в жовтневім числі „Revue Internationale de Sociologie“ сьогож року.

Число праць видаваних під тим наголовком росте з кожним днем. Перед чотирма роками, коли се слово не було ще розповсюджене, хотіли ми його взяти за девізу „нової школи“ в політичній економії, а нині всі соціалні школи: анархізм, колективізм, християнський соціалізм доводять своїх прав до него. Навіть у виборчих програмах, які оголосило два тисячі кандидатів на депутатів у Франції повтарає ся те слово щонайменше тисячу разів.

Нема сумніву, що якби нині можна було змінити републіканську девізу: свобода, рівність, братерство — то се нове слово завялоби місце одного з повисших, а може навіть заступилоби всі три.

Не маю зовсім наміру представляти на тім місці теорії солідарности. Хочу лиш висказати, які причини виробили такий великий вплив (особливо у Франції, бо де инде уживають його рідше) для того слова та чи його будучність заповідає ся тривалішою від тільки иньших кличів, що в даній хвилі обіймали в собі аспірації епохи і йшли в забутє з хвилею, як ті аспірації здійснювались, або ні.

Новочасний дух шукає натхніня в науці, а передовсім в природничих науках і вони викликали в дійности сю зміну формули. Природничі

науки не признають свободи; полишаючи для метафізики дискусію на тему вольної волі, вони знають і приймають в своїй області тільки детермінізм. Не вірять вони також в рівність, бо теория Дарвіна показує противно на ріжниці вроджені та придбані, як вихідну точку добору і поступу. Що до братерства, то се старе слово, яке вже вийшло з курсу. Ті, що ще вірять в нього, можуть доказувати свою віру обіймами, але у поважних людей не має він значіння так в науці, як і в интересах: вони вірять тільки в особистий інтерес. Взагалі всі ті „вроджені“ права, якими одушевляли ся наші батьки, навіть саму справедливість зредукувала наука до ролі, яка їм належить ся. Із солідарністю має ся справа инакше.

Солідарність є фактом перворядної ваги в природничих науках, бо вона становить характеристику життя. Як хочемо знайти означенє живої одиниці „індивідуа“, то не можемо сего лучше зробити як три помочи солідарности функції, яка лущить поодинокі часті. Смерть не є що иньше, як зірване тої солідарности між ріжними елементами, з яких складаєть ся індивідуум, які відтак роздрібнені увійдуть в нові комбінації, будуть творити нові ества. Як камінь не є індивідуум, як він не живе, то попросту тому, що між його складовими

Масло

десерове й кухонне можна найтанше купити в склепі Краєвого Союзу господарско-молочарского при вул. Рускій ч. 6.

треба розуміти з слідуючих постанов, що тов.—о не є обов'язане піддавати ся судови в спорах о відшкодоване!

Іншими словами: тов. є на те, щоби брати, а не на те, щоби давати. Від кіцманських основателів жадала президія (впрочім і слушно) — капіталу основного для заборони а галицьке намісництво затвердило то-во, що в загалі ніяких порук ба навіть з'обов'язань не бере по-важно! Се, мимоходом згадавши, теж памятка по ославленім наміснику Потоцким; колиби намісництво предложило було статуту міністерству, так як наші, то чей булиби там застановили ся, що те товариство буде оперувати між тисячами людей та тих кількох цікавих панів основателів дістане в руки такі величезні суми гроша...

Яким правом таке товариство ділало на Буковині — теж годі собі пояснити! У нас є спис богато людей з кіцманського округу, які загалом нічого не діставали від тов. зн. післали гроші, та навіть і поліси їм не прислали. Інші знова мають поліси, але обезпечені їм без найменшої причини не виплатили. Оден, що обезпечив худобу, д. В... з Неполоківців, потерпів значну шкоду, тож поїхав особисто до заряду „самопомочи“, та тут не то, що нічого йому не дали, але ще і обидили тяжко за те, що не умів говорити по польски! А статуту тов. друковані і по нашому, (баж і рускі гроші добрі) та з такими похибками, що не раз годі зрозуміти постанови через лиху мову! Теж саме і всякі оголошеня.

Доходили вісти про сю „самопомоч“ пераз до газет, але великі обіцянки, що товариство дає членам, перемагали всякі відгомони о тайнах его управи; свого часу помістила і наша часопись дописку одного з основателів кіцманського тов. для обезпечки худоби, — та остерігала дуже перед „самопомочію“ — і, як показуєсь, слушно. Крах сей відібе ся болючо на багатьох хліборобах, та може буде для них прецінь раз научкою, щоби добре інформувати ся і добре розвідувати, заким дають гріш або входять в зносини з кимнебудь; про те, щоби заплачено зворот премій, нема і бесіди (хйба що галицька прокуратура займе ся сею справою так ревню, як „злочинами“ з §. 305)!

В статі є постанова, §. 43, що на случай розвазая тов. колиб що з грошій таки лишило ся, то має ся надвизка піти по рівній часті на тов. польске — і „Просвіту“! Побачимо, чи дістане що „Просвіта“ з тих грошій, по більшій часті взятих від руских хліборобів з Галичини і Буковини! І побачимо, чи і що скажуть власти на таке „товариство“.

А що до обезпечки худоби, то зазначити належить, що сею річю займає ся правительство, і задумує ввести в жите закон про обов'язкову обезпечку худоби, — по нашій гадці річ дуже пожадана.

З внутрішних справ.

Ческі послы Бакеа і Хоц поробили у міністра для Галичини Абрагамовича і пос. Глобінського старани в цілі відкликания з Праги галицьких жандармів присланих там в часі заведени наглих судів в цілі оборони німецького стану посідая в Чехах.

З причини відмовлення опозиції заступництва в міскім відділі у Відни получена опозиція соціалістів і лібералів в міській раді зголосила 800 поправок до ріжних рефератів Супроти того треба було зарядити 800 голосовань, яких в протягу 1 тижня не мож було полагодити.

В парламентарних кульоарах в Будапешті оповідають, що през. Юст телеграфував по аудієнці до своїх політичних товаришів, що незабаром змінить ся ситуація на корисну. Заповіджену міністерпальну нараду відкликано.

У віденському парламенті розпочала ся дискусія над наглядим внесенем п. Зелігера в справі національного питая. Правительство заміряє внести в парламенті законопроект про національну справу. — Парламентарна комісія ческого союзу нараджувалясь, чи розпочати в парламенті обструкцію. Нарад не скінчено, одначе наколи ческі радикали забажають унеможливити наради парламенту, то мають готових 120 наглих внесенєв.

В комісії залізничій на передвчерашнім засіданю заявив управитель міністерства залізниць Форстер на запитале пос. Куранди, що пригтовлення в справі будови залізниць в Дальматії ведуть ся дальше з великим успіхом. — В загальній дискусії над удержавненем залізниць заявив пос. Еленбоген, що єсть прихильником удержавнення, котре повинно бути скоро переведене; тої справи одначе не треба лучити з ніякими иншими справами політичними ці народними. Рівночасно повинна послідувати реорганізация залізничого руху, що до котрої бесідики предкладає скликанє анкети з участію парламентарістів. Треба зрвати а системою бюрократичною. Підвишенє тариф бесідики не лякає ся; коли німецькі залізници можуть приносити зиски помимо значно висших тариф, то також й Австрії не вийшло би то на некористь.

Заграничний огляд.

— Із Царгороду доносять, що в найблизшу неділю мають там відбутись збори всіх шефів робітників, що займають ся виладовуванем товарів, щоби вислухати справозданя свого депутата про теперішнє положенє переговорів між Австро-Угорщиною а Туреччиною. Як сей депутат під присягою заповість, що турецький наряд є вдоволеній із уступств Австро-Угорщини, то робітники в найблизший понеділок заперестануть бойкот. Але се

не зобов'язує властителів кораблів, які не лучать ся з робітниками. Шефи робітників заперечили поголоску, що робітники домагали ся від Порту відшкодованя за страчений наслідком бойкоту час. Робітники відкинули навіть винагородженє бойкотового синдикату.

— Після надходячих із Балкану відомостей провідники банд зберуть ся незабаром на конференцію, по якій правдоподібно приїде до живійшого маневрованя над границею. Саданський і Паницца заняли ся зорганізованем нових банд.

— Із Сальоніки доносять, що там надійшов новий транспорт оружя та амуніції. Щоби відобрати транспорт прибула військова сербска комісія. Турецькі війська відвезуть транспорт аж до границі.

— Із Відня доносять до Берліна, що офіціальні австрійські круги заповівають, що теперішні відносини Австрії до Сербії не можуть ще довго тревати. Австрія не може так довго без перерви удержувати на полудни військового поготівля, тому, або Сербія дасть гваранцію, що витриває в супкою, або приїде до наглого критичного звороту.

— Влизько Сальоніки відбувають ся великі турецькі маневри. Припускають, що се пригтованє до війни. Кружать також поголоски, що іза Крети приїде також до війни з Грецією.

— З Монастиру вислано до Смирни два батальони піхоти. Десять дальших батальонів одержало приказ до вимаршу. Все те зроблено в цілі привернення порядку в Анатолії. Турецькі власти боять ся вибуху повстаня.

— Болгарске правительство повідомило держави, хоч Туреччина не вступила ще з офіціальною пропозицією територіяльного відшкодованя, що на ніяке хочби найменше пересунєна границі ніяким чином не згодить ся.

НОВИНКИ.

Чернівці, 29. січня 1909.

Що се має значити? Так питали ми ся в 16. ч. „Буковини“, здивовані фактом, що Кіцманське староство заборонило публичні просвітні відчити філії „Рускої Бесіди“ і віддало справу кравому правительству. На се дістали ми спростованє від виділу філії „Рускої Бесіди“ в Кіцмані і то на підставі § 19 закону прасового, хоч тут § 19 ні причім, тому й не помічуємо помимо просьби „спростованя“ цілого і без зміни, бо воно не простєє ні одного факту, а ограничає ся на тім, що виділ філії „почуває ся до обов'язку подати до прилюдної відомости, що п. Автор, що до особи Вп. п. старости Краля і его урядованя зовсім фальшиво поінформований, позаяк той, за час свого урядованя в Кіцмані, поклав незбиті докази своєї жичливости, для всіх наших культурно просвітних і не меньше також для загально політичних справ. Виділ філії товариства „Руска Бесіда“ у Кіцмані ухвалив на своїм засіданю дня 26. січня 1909 року односторонно, заявити публично Вп. п. старості Кральови вираз глибокого поважания і признаня за его справедливисть і жичливість для нашої народної справи“. Записуємо сю заяву охотно, бо не мали ніякого злого наміру; але мимо того обстаємо при тім, що староство заборонило відчити безправно, бо на хибній підставі, про що буде мати вона і філія небавом доказ чорно на білім. При тій нагоді мусимо застеречи ся й проти „негодованя“, яке виділ філії висказує з нагоди нашої, як каже, „на фальшивих інформаціях опертої дописи“. Наші інформації

частями, звязаними між собою тільки силою взаємного тяжєня молекулів, не здають ся існувати взаїмна залежність, себто се, що ми називаємо солідарністю.

А як — йдучи за напрямом, який є нині в моді — підозріваємо і дошукуємо ся слідів укритого жита навіть в мінералах, то докази того жита бачимо в солідарности частин видній пр. в хрусталах.

Правда, що як з одного боку природничі й економічні науки, йдучи майже рука в руку, вивели на світ ідею солідарности, так знова з другого боку ті самі науки дали собі мовби слово, щоби вивести на світ ідею соперництва та борби, які стоять насупереч першій.

Але та суперечність є радше позирна, бо якраз дорогою злучєня і трівкої солідарности злучєних здобуваєть ся побіду. Варвари казали вязати себе разом залізними ланцухами, як йшли на бій. Жовірі Александра, чи Наполеона були звязані між собою сею страшною військовою солідарністю, званою фалангою або полком. В битві під пірамідами Мурад Вей думав, що французске піше військо, уформованє в чотирукутники було між собою скванє ланцухами — в дійсности вони були сквані невидимим ланцухом, який труднійше перервати, ніж желізні пута — ланцухом військо-

вої субординації. Скажу більше — в новій природничій школі проявляєть ся виразне прямованє до зазначєня навіть у звєрчачім світі „розвою духа співділания, любови і посвєченя, вже не як утопії, але як найвисшого прояву процесу еволюції в природі“.

З черги політична економія може навіть ще скорше від біології виказує вроджену солідарність обявляючу ся в цілій суспільности та виводить на верх великий факт поділу праці, що роблячи кожду одницю нездібною до вистарченя самій собі, зводить її до ролі органу, призначеного до сповнюваня певної функції, приневольє її удаватись по поміч до иньших членів суспільности, в цілі заспокоєня своїх потреб і тим способом витворює між ними спільну залежність і спільність долі. Едгард Кінет в своїм творі „La Creation“ називає ту стрічу біології та політичної економії на точці солідарности найважнійшим научним фактом нашої епохи і може не дуже помилив ся.

Не лиш научні теорії доводять нам ідеї солідарности, показуєсь воно нам в щоденнім житю, крок за кроком.

Кожде нове відкрите показує нам яснійше її ролю, більшу ніж ми могли се первісно припускати. Кождий винахід, як йому ближше приглянутись здаєсь мати на цілі виключно розширенє

границь області солідарности. Так пр. через відкрите найважнійше може в нашім століттю — з огляду на його примінєне в практиці — значінє мікробів в ширєню хоріб, ідея солідарности дійшла вже не лиш до інтелігентних умів, але і до сфери наших найблизших щоденних журб. Від того часу знає кождий, що його жите і здоровлє залежить в значній мірі не лиш від здоровля сусідів, від здоровля співгорожан, але і від кожного, на позір дрібного, незначного діла з його боку пр. плюєнє на підлогу і посєянє в той спосіб туберкулічних бакцилів. Чиж виданє недавно (в липни 1903) розпорядженє парискої префектури поліції, заборонює „плювати на підлогу в бюрах трамвай та омнібусів не є цікавим проявом проникненя ідеї солідарности до правних понять.

В чудовій картці з „Тисяч і Одної ночі“, купець, що з'їдає спокійно дактилі та кидає в воздух кістки, бачить нараз перед собою генія, який каже йому, що його зараз муть судити і засудять, бо він, розкидаючи довкола себе дактилеві кістки влучив одною з них мешканця воздуха та вбив його. Чудову історію арабського байкара признано нині дійсностию і можна її читати чорне на білім в поліційних оповіщенях.

(Дальше буде).

представили факт зовсім вірно і саме „спростоване“ його не простує в ніч. А що ми висказали наше здивоване на таке рішення староства, то мали до того тим більше причини, що уважали в старосту Краля за коректного урядника. А наші терпкі слова критики оправдані тим, що народна освіта в наслідок хибного толковання закону потерпіла і ще терпить шкоду, а сею не можемо й не сьміємо прийняти мовчки ні від кого, се повинні собі за-пам'ятати наші люди, а тоді наші справи дізнавати обережнішого рішення.

Кацапські наймити мають добрі зарібки. Ото кацапський наганяч в Сереті, Роман признав перед свідками, що російський агітатор, Бобринський, як був у Сереті, лишив кацапам 800 рублів. Кілько-ж мусів він лишити в Чернівцях, а кілька десь привіз Богатирец, коли на сам Серет припала така сума? Не дивно проте, що кацапські згінники, Шеленюк і Роман, так тримають ся сего поплатного ремесла, яке їх ліпше і лекше годує, як кожда чесна праця. Тепер стане ясно, відки і кацапські кандидати беруть гроші підчас виборів на підкупства і підкупку для виборців. Але чуже не гріє, й помимо всемо московські наймити не тільки що не годні нічого вдіяти проти чесної праці вірних синів народу, але ще й задовжені по уха, так що підрізують собі горло.

За „Дубову“ набрали московські наймити від людий гроші нібито на ріжні видатки. Тепер коли нема ніякої надії, аби з рук кацапських можна дістати хоч одну пядь з Дубови, заскаржили люди Шеленюка до суду, аби вернув гроші. Ось так то, неправдою хоч світ перейде, та назад не вернеш. І вже недалекий час, що господні Могилицької остане з одним тільки Шеленюком і Романом. А може ще й дочекають, що обдурені почастують їх не яйцями а камінням, коли не вернуть людям кровавого гроша. Сего людям і не надіяти ся, бо кацапи привикли тільки брати а не давати.

Міністерство просвіти висказало учителеви при школі вправ, Николаєви Шкурганови з нагоди его перенесеня в сталій стан супочинку подяку і призначеня за успішну службу.

Школа у Вашківцях н. ч. Міністерство просвіти відкинуло рекурсе двірського обшару проти реорганізації школи народної у Вашківцях, котру розширено на 4-класову хлопичу і 4-класову дівочу руску, а 2-класову мішану німецьку і таку-ж польську. Заразом знесено однокласову народну школу в Горішнім Куті, і за що перенесено управителя сеї школи, уч. Івана Гарасимовича на опорожену посаду в Луках, повіту Заставнецького.

З тов. „Мироносиць“. На руки Вп. Пані Залозецької зволіли ласкаво на захоронку товариства зложити оті інстутути і Панове значніші датки а то (в коронах): Буковинський краєвий банк 100, Буковинська шадниця 30, Банк іпотечний 20, Акційне товариство трачок 20, Товариство краківське 20, Буковинські локальні залізничі 20, посол Н. Василько 2, др. Пашкіс 10, Пані Залозецька 10, адвокат Невечеріль 12, адвокат Перль 10, п. Рудковський 20, п. М. Поль 10, п. К. Файкс 5, п. Р. Крамер 5, п. Е. Кош 5, Н. Доубер 5. Товариство „Мироносиць“ почуває ся до милого обов'язку зложити найсердечнішу подяку так Вп. Пані Залозецькій за збиране складок, як і всім названим Добродіям нашої захоронки. — *Еміль Стоцька*, голова. *Пріймова*, касирка.

Товариство укр. студ. „Січ“ в Чернівцях устроє в суботу, т. е. 13. лютого с. р. в сали „Народного Дому“ великі ввечерні і з танцями. Комітет доложит всяких старань, щоби вечерниці задовольнили наших і найбільше вибагливих гостей. Запрошення розсилають ся вже. Гарну памятку з наших вечерниць становити муть для всіх наші карпети в виді козацької шапки. Музика глинцка вже замовлена. Вступ від особи 4 кор. Стрій народний або візитовий. Хто через недогляд не дістав би запрошення, най зверне ся ласкаво до тов. укр. студ. „Січ“ ул. Паньська ч. 22. — *Комітет*.

Нові двоконові монети. Правительство постановило вицофати з обігу дотеперішні срібні гульдени та замінити їх двоконовішками, котрі формою і вишнім видом будуть схожі на нинішні одноконові монети.

Мусить їхати. В Кракові тими днями сів без білету на поїзд, що їхав до Відня Жид кравець Шля Бах. Кондуктор казав ему висісти з поїзду, але Жид не хотів висісти та заявив, що мусить їхати до Відня Обицв сейчас як заробить, прислати гроші за білет, але кондуктор не згодив ся на се і викинув Баха з поїзду.

Нечуваний засуд. Віденьська „Arbeiter-Zeitung“ поміщує з дуже остроми коментарями засуд, який видав в Сараєві окружний суд на двох редакторів сербської часописи „Српска Реч“. Ся часопис передркувала в дословний перекладі статтю півурядового „Пестер Льовида“ і за се засудив окружний суд в Сараєві редактора Яговича на сім місяців тяжкого арешту, а его співробітника Омчикуса на рік тяжкої в'язниці за зраду стану.

Річниця незалежности Турції. Передвчера вечером відбув ся з нагоди 610-літної річницї незалежности Турції банкет, який урядила отоманська ліберальна унія. Прибув великий везир, кілька

міністрів та послів. Міністер внутрішніх справ говорив о збратаню народів в Турції. Сказав, що політична ситуація нормальна, та що всі біжучі kwestії будуть корисно полагоджені. Також през. сенату виголосив бесіду.

Самовбійство політичного в'язня. Підчас різдвяних свят повисив ся в петербурській тюрмі в'язень Шмід. Шмід сидів за політичну справу і був під слідством. В першій половині грудня его арештували у власній его хаті та витрусили флашюк з якимсь вибуховим матеріалом. Підчас арештованя був у Шміда его знаомий, якого також арештовано. В тюрмі Шмід дуже тужив. Тюремний режим погано впливав на его здоров'я. Шмід був женатий, мав діти, але до тюрми не пускали ні дітей ні жінок. І от якось в ночі всукав з бля мотузку зробив петлю та повисив ся на віконних кратах. Шмід був австрійський підданий.

Самовбійство редактора. В Перемішли позбавив себе життя вистрілом з револьверу співробітник польської газети „Газета Народова“, Жигмонт Скірмунт. Покійний написав два листи. В одному написав: „Поволяю самовбійство зі страху перед божевілем“, а в другому просив приятеля щоб заняв ся его похороном.

На руїнах Сицилії. Сумний образ життя на руїнах Сицилії подає в одній італійській часописі Люджі Барціні, що саме тепер обіхав зруйновані місцевости в околиці Мессини. Він доїхав аж до Фаро, що лежить на самім кінці острова. І там усе врозвалинах, люди сидять в тимчасово збудованих хатках та в рибачих човнах, підчас коли на руїнах очищує війською скірами та рикалами площі під нові будови. Недавно натрапили на великий давнє з одної розваленої церкви. З трох стовпів збудовано руштоване та завішене на нїм давнє. Сонце хилило ся д'заходови: дехто побіг шукати сільського дзвонаря, сімдесятилітнього старця. Найшли его та привели. Старий не хотів вірити своїм очам. Клякнув побіг дзвона та горячо молив ся. Відтак став давонити. Се перший раз роздав ся голос дзвона по 20 днях страшної мовчанки. Его голос ніс ся далеко, далеко по руїнах. І ось стала ся незвичайна річ. З темних крівок, з кораблів стали виходити люди, здивованими очима дивились на руїни, мовби мали надію що розвалені доми встануть. Усі пізнали голос свого села — свого дзвона, старі рибачи спішили від моря, щоб почути сей любий рідний голос. Фаро не загинуло, ні воно ще жило та слухало голосу дзвона. Розбуджені старим милом голосом дзвона, спішили мушени, жінки та діти та зібрались коло старого дзвонаря. А старий давонив та шештав молитву, а голос дзвона то будив надію на нове житє то знов нищив єї. Та ось наткнули робітники при відгребуваню церкви на сьв. Дари. Ніхто не важив ся дїткнути св'ятотців руками. Урядник післав по старого св'яченика. З плачем прийшов старець, клякнув на руїнах та вже хотів сховати сьв. Дари в скринку, вже простягнув руку, та ось рука залякла ему а уста прошептали слова: „Так не можна, мушу вратись в ризи“. Та тут не було де дістати ризів а мурі вже валались. Пішов старенький до одної руїни, здійняв з стіни великий папір, зробив в нїм діру та вбраний в сю скромну ризу прийшов та зяв дрожачими руками св'ятотці. Молив ся та сьпівав, але плач здавив его голос, а з помір товпи роздалось риданє. Маленька процесія поспішила руїнами на побереже.

Військова афера. В Турції викликче велику сензацію афера, що сьильно пригадує звісну аферу Драйфуса та може скомпромітувати старий режим. В 1878 р. здеградовано та прогнано з краю військового лікаря Йосифа Кармана за військову зраду. его батько жертвував ціле своє майно, щоб зретабілізувати сина, та се ему не вдало ся і він помер з горя та гризоти. Після наданя конституції вернув др. Кармана до краю. та виявив винуватих офіцерів, що властвивули винні. Зі страху, щоб він не зробив на них доноса, звернули на него підозрінє. В наслідок сего арештовано багато офіцерів.

Норона на продаж. Державне заставниче заведене в Парижі оголошує, що в дорозі публічної ліцитації буде продана окрашена брилантами корона, та окремі бриланти, які заставив свого часу бувший мароканський султан Абдуль Азіс.

Російські бандити в Лондоні. На Лондонським передмістї Тотенгайм якісь два Росіяне почали стріляти до публіки і зранили 13 осіб а дві зовсім убили. Коли поліція хотіла їх арештувати пробували вистрілами відобрати собі житє. Спершу гадали, що ті люди божевільні, чи якісь революціонери, але згодом показало ся, що то були звичайні розбійники. Авантюра розпочала ся від того, що вони здержали автомобіль, котрим їхали два офіціялісти одної фабрики кавчуку, везучи для робітників тижневу заплату. Зравивши вистрілами з револьверів обох офіціялістів, зрабували гроші і всіли до переїжджаючого якраз трамваю, приневолюючи виника під грозою револьверів до як найшвидшої їзди Підчас їзди стріляли до кондуктора і пасажерів, наслідком чога дві особи погинули, а 13 потерпіло рани. Поліціанти на роверах пустили ся в погоню і тоді бачучи що не втечуть, розбійники хотіли вистрілами від-

добрати собі житє. Оден з них помер, а другий Павло Кельфельд, родом з Риги, лежить тяжко ранений в шпитали.

Холера в Петербурзі знова прибрала широкі розміри. В листопаді і грудни м. р. було денно по 10 до 15 випадків холери. Тепер в їх по 40 до 60. Причиною в п'ятку підчас свят а також вода з керниць. Петербург не має ще водопроводів і каналізації, хоч в царської резиденції і має претенсію до цивілізованого св'ята. В йорданські св'ята санітарні власти в порозуміню з духовними властями зарядили, що вода до св'яченої мусить бути переварена. Був виправді великий опір проти св'яченої перевареної води, але жандармерія і війско були би инакше не допустили до водосв'ята. Тим чином спинено ще більше розширенє холери в Петербурзі.

Хоробливий дар пророцтва. Лікарські круги в Італії займають ся живо справою хоробливого пророцтва, яке представив др. Карті, оден з найповажніших лікарів в Римі, науковій академії в отсей спосіб: Одна пані була недужа від кількох місяців на нервову хоробу і вже дня 2 грудня предсказала катастрофу в Мессині і Калябрії. Свому лікареві др. Карті вручила она лист з просьбою подати его королеви. В тим листі благала короля, аби змплосердив ся над Мессиною і казав єї опорожнити, бо Мессинцям грозить страшна катастрофа дня 18. або 28. грудня. Лікар знаючи, що має до діла з нервово хорою особою, сховав лист, а хорій сказав, що лист доручено королеви. В кілька днів потім хора попала знова в напад гістерії і з плачем питала лікаря, чи Мессину опорожнено. До сего однак лікар не привязував ніякої ваги. Ніч на 18. грудня була для хора страшна, а так само ніч на день 28. грудня перевела хора в нападах гістерії. Аж дня 28. грудня хора успокоїла ся. Тої ночі саме стала ся катастрофа в Мессині. Лікар передав аж тоді лист хорої королеви, а лікарі заняли ся розсліженєм сеї справи, якою король також заітересував ся.

Волічку (Бомбак) замовляйте лиш через товарищий відділ „Селянської Каси“. Найліпший бомбак є в американської фабрики; тут приходить в оригінальних пачках по п'ять англійських фунтів, а на опакованю в червона звізда з малим місяцем. Бомбак може бути двокогого рода, сирій або білений. Білений коштує о 60 с. дорожше, а сирій так платити ся: Н-ро 6, 8, 10 пять корон, Н-ро 12 пять корон 20 с. Порто оплачує „Селянська Каса“. Такі низькі ціни можемо дати лиш тоді, коли хто замовить у нас найменше 50 пачок. Старшина Каси нехай спіше всіх, що потребують бомбаку і тоді нехай замовить. В пачках Н-ро 6, 8 і 10 є по десять звоїв, а Н-ро 12, мае 12. Сирій бомбак Н-ро 6 можна замовляти по 15 звоїв, а Н-ро 8 по 10 звоїв, але вага є та сама, бо звої менші.

Із штуки і літератури.

Репертуар місцевого театру. Субота, 30. січня: (попол.) „Iphigenie auf Tauris“, (веч.) „Vub oder Madel“. Неділя, 31. січня: (попол.) „Der fidele Bauer“, (веч.) „Vub oder Madel“.

Як 7—10 том вийшли у Львові: Др. Коств Левіцький: „Руські кредитові і господарські спілки в Галичині“. — Др. Лев Когут: „Хліборобські спілки на Буковині“. — Сидір Кузак: „Про кооперацію, її теорію і значінє для нас“. — Крім того вийшли у Львові: Н. Виховський: „Межі капіталізму в сільському господарстві“. — „Ідеали, теорія і принципи кооперації“. (Збірка статій).

Телеграми „Буковини“.

Чернівці, 29. січня 1909.

Відень (Кб.) „Die Zeit“ доносить, що буде отворено 110 нових посад майорів у всіх полках піхоти, в 4 полках тирольських стрільців та в 4 полках боснійської піхоти.

Відень (Кб.) Австро-угорський амбасадор в Петербурзі Гр. Верхгольд вертає тепер на своє становище. Вчера був на працальній аудієнції у цисаря Дорогу до Петербурга вибрав на Берлін, де відбуде конференцію з Кн. Більвом.

Петербург (Кб.) Цар Микола оголосив спеціальним розпорядженєм, що день смерті Івана Кронштадського має бути памятним днем.

РУСКА КАСА ○ РУСКА КАСА

тов. зареєстрована з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока своего рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вкладки щадничі і опрочентує їх на 5%. — Най вносить 40 К і платимо 6% вимсове 2 К. — Родичи! Хай кляч „свій до свого“ відіба ся голосним відгомоном по цілій Буковині і най кождий, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає свої оцадности в „Рускій Касі“.

Прислухайте нам нових членів.
Дирекція.

Великий зарібок

приносить побічне заняття кожному господарю, купцеві підприємцеві урядникові і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчас

165 (-)

І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Святої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Пишеміні оферти адресувати на повисшу фірму.

Союз руских хліборобских спілок на Буковині „Селяньска Каса“

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

повідомляє, що він отворив в себе осібний

Відділ жа вадкі і кавці

і перебирає зложуване вадкі і кавці але лиш у публичних корпорациях або до рук власників великої посілости земельної в пупілярних цінних паперах під дуже догідними условиями. Близші інформації даємо в нашій канцелярії в Чернівцях, вулиця Петровича число 2.

Етаблїсема першої рангі!

Етаблїсема першої рангі!

Доставець

надвірний

Фабрика: в Берні Моравскім. Телефон 275 і 213.

ЗИГМУНД ФЛЮС

ц. к. надвірна фарбарня і хемічна пральня

мужескої, дамскої і діточої гардероби, уніформів, фіранок і занавіс всякого рода в цілости або в поодиноких бритах і штуках. Склад фабричний в Чернівцях, ул. Паньска ч. 13. (в домі ц. к. уприв. банку гіпот.)

Систем Флюса робить все нове.

Спеціальність!

Систем Флюса робить все нове.

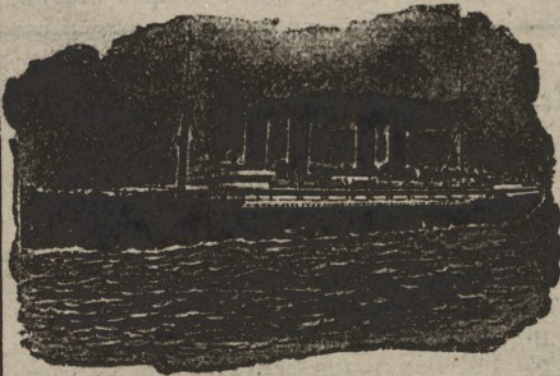
Фарбарня шовків і струсевих пер.

Найбільше того рода Етаблїсема в Галичині, Чехах, Мораві і Шлеску.

Прошу добре уважати на мою фірму. Замовленя з провінції, скоро, дешево, точно і на речинець.

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся илича Свій до Свого!

Новоотворене

Високою ц. к. краєвою управою кондесоноване

Міжнародне

Бюро Подорожі

„СВІТ“

Стрецький і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановского число 1.

165 (-) видає карти корабельні до

Канади, Сполучених Держав (Америци), Аргентини, Бразилії, Азиі, Африки і т. д. і т. д.

Карти на желізниці европейскі, канадискі та американскі. Карти на спальні вози. — Карти прогулькові та окружні.

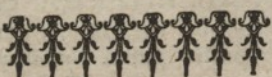
Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся илича Свій до Свого!

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагніток

Чернівці, улица Руска ч. 8.

Найперше і найбільше буковинське етаблїсема в тій галузі.

Хемічна пральня і фарбарня ДАМСКОЇ І МУЖЕСКОЇ ГАРДЕРОБИ, уніформів і ріжнородних материй, як: футер, материй на меблі, гардинок, занавісок, портнер, рукавичок Glacé і корунок.

Спеціальність: Хемічна пральня і фарбарня шовків найліпшої сорти. Взірцова фарбарня і знаменита пральня фіранок ріжного рода.

САЙФЕРТ і ТУЧАПСКИЙ, Чернівці

Централка:

ул. Руска ч. 15.

Мірні ціни.

Філія:

ул. Кручена ч. 1а теперішня ул. Дра Райса.

Виконане без закиду.

169 (-)

Замовленя з провінції сейчас.

Цінники даром і оплатно.

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, при ул. Рускій ч. 20. (в власнім домі)

приймає обезпеченя будинків, всяких річій домашних господарских, збіжа і паші на случай шкід заподіяних через пожар. Оплата премій мала, а користь для погорівших велика.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростею. При оцінці шкід бувають запрошені 2 господарі селяне з поміж членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.588 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона кор.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороту за р. 1906. і 1907. виносили 10. проц.

Банк краєвий у Львові і Чернівцях, Каса оццди. у Львові, і т. д. приймають подіє „Дністра“ при уділюваню позички.

На жите можна обезпечати ся через „Дністер“ в Браківскім Товаристві.

Агенції „Дністра“ нахадять ся в кождім місті і в многах селах; там, где, еще неробить ивший агент „Дністра“, можуть пись менні селяне старати ся о уділеня агенції. Дотепер дістали згянті 1,142.108 корон провізії.

Фонди Товариства 31. грудня 1907.

Фонд резервовий	Кор. 1,003.364—
„ резерви премій	„ 613.720—
„ на звороті	„ 50.939—
„ на ріжницю кур.	„ 3.437—
„ резерви спеціаль.	„ 35.000—
„ емер. урядків.	„ 218.364—
иный фондизаосмотреня	„ 40.000—
Разом сума Кор. 1.964.824—	

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих

Через ц. к. Намістництво затверджене.

14 4—4

Памятайте!

Перед виїздом до Америци, Канади, Бразилії і Аргентини як через Гамбург, Брему, Роттердам так і через Антверпію. Жадайте поученя і поясненя від Товариства опіки над емігрантами

Провидінїє в Осьвенцімі.

До листу треба долучити марку за 10 сотиків. Адресуйте: Філія Товариства опіки над емігрантами „Провидінїє“ в Осьвенцімі.

Пересторога!

Най ніхто не купує машини до шитя скорше, нім не огляне і не спробує

Пфаффа машини до шитя

Лиш за Пфаффа мишини даю 10 літ гаранцію, тому що при Пфаффа машинах всі части що дуже труть ся, є з найтвердошої стали ковані і гартовані. — На Пфаффа машинах можна шити, гафтувати і циркувати. — Цінники даром і оплатно.

З поважанем **Василь Данилевич**, Механік в Чернівцях (-)

ул. Жидівска 16. і Пивнична 6. (Kellergasse) в власнім домі.

